

Noční střelba dělostřelectva za součinnosti světlometu.

Při letošní ostré střelbě 5. polní dělostřelecké brigády v Brdech bylo provedeno též jedno cvičení ve střelbě noční za součinnosti světlometu. Protože to bylo první cvičení toho druhu po převratu, bylo velmi zajímavé a poučné.

Z předvedené ukázky noční střelby se světlometem bylo patrné, že účel, princip a způsob použití světlometu při noční střelbě dělostřelectva není ještě úplně jasně chápán, znám a vžit. Podle mého názoru lze si uvedené tři věci ujasnit, provedeme-li si nejprve analýsu účelu noční střelby z děl a jejich možností a na základě této analýsy vyvodíme pak způsob spolupráce světlometu.

1. Účel střelby.

Účelem noční střelby dělostřelectva je buď nutnost zastřelování baterie v noci nebo účinná palba baterie v noci ve formě palebných přepadů, palebné přehrady, palby rušivé, znepokojujací, zabraňovací neb i palby proti přípravám. Při palbě účinné může zase jít buď o palbu připravenou a zastřílenou ve dne a v noci, tedy vlastně jen o její kontrolu, aneb o přenos palby na nový cíl z některého cíle denního a zase o kontrolu tohoto přenosu.

2. Možnost provedení noční střelby.

Zastřelování baterie v noci je vždy dosti obtížné a vyžaduje již velmi zkušeného velitele baterie, jakož i zkušeného pozorovatele a má skutečný a upotřebitelný výsledek hlavně a téměř výhradně jen za pozorování osného nebo dvoustranného (oboustranného) konjugovaného, při němž zase nejlépe, když jeden z pozorovatelů stojí osně, nebo při střelbě s plánoměrnou nebo zvukoměrnou četou.

Palba účinná za noci, ať už v kterékoli z dříve jmenovaných forem, neliší se valně od střelby denní vyjma způsob provedení kontroly této palby, jediné, která je zde dosti obtížnou.

3. Spolupráce světlometu.

a) Všeobecně.

Spolupráce světlometu musí býti předem a důkladně smluvena s velitelem baterie i s pomocným, podle okolností s pomocnými pozorovateli. Nutno zde vzíti v úvahu hlavně možnost jen velmi krátkodobého osvětlení cíle a jen tehdy, když jest osvětlení nevyhnutelně třeba vzhledem na nebezpečí postřelování světlometu nepřátelským dělostřelectvem a tím znemožnění jeho spolupráce. Je si tedy třeba jasně uvědomiti, kdy a jak dlouho osvětlení cíle, tedy spolupráce světlometu potřebují, neboli v čem záleží spolupráce světlometu.

b) Při zastřelování.

Spolupráce světlometu záleží zde v krátkodobém osvětlení cíle neb jeho určité části za tím účelem a v té době nebo v tom okamžiku, kdy má velitel baterie nebo pomocný pozorovatel určit odchytku vystřelené rány nebo řady od cíle, nebo kdy má velitel baterie nebo pomocný pozorovatel usměrniti a zajistiti svůj pozorovací přístroj (dalekohled) na cíl; poslední potřeba nastává až po přiblížení se palbou cíli nebo po zastřelení směru. Z toho, co bylo řečeno, jest pak vidět, že potřeba osvětlení nastává při dopadu nebo ještě lépe krátce, téměř okamžitě po dopadu nebo výbuchu střely nebo střel. Proč nejlépe po dopadu střel? Poněvadž osvětlení cíle před dopadem a při dopadu střel pozorování nikterak neprospívá, nýbrž mu naopak škodí tím, že je ztěžuje; záblesk dopadlé nebo vybuchlé střely je totiž daleko lépe a snadněji pozorovat v úplné tmě než za osvětlení světelným kúzelem světlometu.

c) Při kontrole palby.

Zde je spolupráce světlometu obdobná jako při zastřelování, jenže zde působí světlomet jen při značnějších změnách směru a dálky, kdy je třeba nového usměrnění a zajištění dalekohledů.

4. Provedení střelby.

a) Při zastřelování.

Před střelbou musí předcházeti důkladná a přesná úmluva se světlometem.

Světlomet musí pak nejprve nalézt a osvětliti cíl, aby bylo zřejmo, že cíl zná. Při zachycení — hledání — cíle může velitel baterie nebo pozorovatel pomáhati světlometu tím, že při prvním vypuštění světelného kúzele udává světlometu — při chybném směru kúzele — tak dlouho smysl opravy směru, až je cíl nebo část cíle zachycena. Velí na př.: „Světlomet vpravo, vlevo, ještě vpravo“ a p. Při tom musí míti na zřeteli, že se na povel „Světlomet vpravo, vlevo“ přemístí světelný kúzel vždy jen o polovinu šířky světelného kúzele. Je-li proto první směr světelného kúzele značně chybný, mohl by snad velitel baterie veleť i $2\times$, $4\times$ až $n\times$ vpravo nebo vlevo, aby usměrnění kúzele netrvalo tak dlouho.

Po usměrnění světelného kúzele na cíl velí se tma a baterie vystřelí ránu řídicím dělem (zastřelování směru). Pozorovatel zachytí dalekohledem záblesk výbuchu střely a současně velí „světlo“, aby mohl určití úchylku výbuchu střely od cíle; po zjištění úchylky velí zase ihned „tma“, na př. „vpravo 50, tma“, aby světlomet nesvítíl zbytečně dlouho. Tento postup opakuje velitel baterie nebo pozorovatel tak dlouho, až má zastřelený směr a rány blízko cíle. Pak velí

„světlo“ a zajistí (použitím světelného zajišťovacího bodu) svůj dalekohled středem nitkového kříže na cíl, poněvadž pak bude mít rány již v zorném poli dalekohledu; po zajištění dalekohledu velí „tma“.

Je-li pak pozorovatel osně, nepotřebuje již světlometu k zastřílení dálky, poněvadž se rány dlouhé jeví nad horizontálou nitkového kříže, rány krátké pak pod touto horizontálou. Stojí-li pozorovatel bočně a má zastřílený směr anebo poměr, může opravovat přímo o velikost úchylky tím, že pozorované dílce převede na metry vzhledem k pozorovací dálce.

Samo sebou se rozumí, že po zastřílení směru střílí již velitel baterie podle potřeby celou baterií.

b) Při kontrole střelby.

Běží-li o kontrolu palby účinné na cíl zastřílený ve dne, což bude asi nejčastější případ střelby za součinnosti světlometu, velí velitel baterie nejprve „světlo“, usměrní světlomet na cíl, který má být ostřelován, zajistí si pak svůj dalekohled na tento cíl, a vystřelí kontrolní řadu. (Má-li světlomet cíl rovněž již dříve označen a je naň usměrněn, stačí oznámiti světlometu jen značku onoho cíle a směr světelného kužele jen překontrolovati.) Pak zjistí úchylku této řady a opraví ji. Při větších rozlohách cíle, tedy při palbách na pásmo, kontroluje si velitel baterie mezní řady pásma obdobně, jak bylo zde vysvětleno.

5. Cvičení v noční střelbě 21. VII.

Toto cvičení mělo předvésti příklad kontroly a pak provedení palby na cíl zastřílený ve dne. Podle mého mínění bylo při této střelbě, která byla provedena celkem dobře, uděláno přec několik chyb.

a) Světlomet osvětloval cíl příliš dlouho, což by ve vážném případě nebylo asi možné, při cvičení však nebylo zvláštní chybou.

b) Světlomet osvětloval cíl v době výbuchů střel a tím se stalo, že pozorování záblesků výbuchů bylo velmi ztíženo. Tato okolnost nebyla sice tak zřejmá při střelbě řadami, kdy již byl dopad první rány znám a rány dopadaly v blízkosti cíle a v zorném poli dalekohledu, avšak jevila se jasně při pozorování první rány, kdy se valná většina z důstojníků, přítomných na pozorovatelně, neodvážila smysl rány určitě vyjádřiti, poněvadž záblesk dopadu střely bylo lze ve světlometu velmi těžko postřehnout.

c) Řízení palby neodpovídalo rozloze cíle co do hloubky, poněvadž velitel baterie nevzal hloubku cíle v úvahu, pravděpodobně pro nedostatek střeliva.

Plukovník gšt. Rudolf HANÁK:

*Je třeba měniti dnešní organisaci našeho jezdeckta,
aby vyhovovala nynějším požadavkům boje?*

(Dokončení.)

IV.

Organisace novodobého jezdeckta.⁷⁾

Pohlédneme zběžně, jak jsou organisovány a vyzbrojeny moderní jezdecké jednotky v jednotlivých státech, abychom je srovnali

⁷⁾ Podle V. Popov: „Konnica inostranných armii“, Moskva, 1927.